

تحقیقات کاربردی در علوم و تکنولوژی ایران

توان زیستی (Vitality)، معیار طلایی در طب کل نگر و پیشنهاد کاربرد این معیار برای
بازشناسی درمانهای حقیقی از شبه درمانهایی مانند فرادرمانی (Faradarmani)

کامیار اسماعیلی^۱

۱. پژوهشگر مستقل (پزشک و محقق طب تلفیقی)، ایران.

newstructure1@gmail.com

چکیده:

- بسیاری از مکاتب و روشهای پیشگیرانه-درمانی مطرح در طب موسوم به مکمل و جایگزین در اصل خود عملاً مدعی بینش و رویکرد کل-نگرانه Holistic میباشند؛ از این جمله اند: طب سنتی ایران، طب سنتی هند یا آیورودا، طب سنتی چین و طب سوزنی، همیوپاتی و غیره. ارزیابی کارآمدی برخی اقدامات و درمانهای مورد نظر در مکاتب و روشهای مزبور با چالشهای جدی روبرو بوده و در موارد زیادی قضاوتهایی نادرست را در پی داشته است. مکاتب و روشهای مدعی کل-نگری چه بسا به درستی آزموده نمیشوند، نه فقط به سبب وجود بعضی تنگ نظریها و تعصبات در پاره ای مخالفان و یا موافقان و منافع مادی و یا معنوی مربوط، بلکه همچنین به دلیل "رویکرد نامناسب آزمونهای مورد استفاده و معیارهای مورد توجه در آن آزمونها".
- طبعا یک مکتب و روش مدعی کل-نگری را نمیتوان با شیوه ها و معیارهای جزءنگرانه به درستی آزمود. برخی تغییرات در این یا آن نشانه و اختلال محدود، که گاه نیز در طب رایج از آن اختلال به عنوان یک بیماری یاد میشود، آن هم در مدت زمان محدود انجام یک مطالعه را نمیتوان دلیل درستی یا نادرستی ادعای شفا در مکاتب و روشهای مدعی کل-نگری قلمداد کرد. چه این که در جریان درمانهای کل-نگرانه پاره ای نوسانات در چارچوب آنچه بیرون-ریزی و از این قبیل خوانده میشوند نیز اموری قابل انتظارند. اینها از مهمترین دلایل نتایج گاه ضد و نقیض در مطالعات انجام شده در باره میزان کارآمدی مکاتب و روشهای کل-نگر در علاج بیماریها و گاه غیرعلمی تلقی شدن آنها بوده اند. - در اینجا بر لزوم "سنجش شاخصهای توان زیستی یا توان حیاتی Vitality، به معنای میزان تحقق قابلیت‌های بالقوه زیستی، به مثابه یگانه محک و معیار متناسب و دارای روایی Validity لازم برای تشخیص میزان درستی ادعاهای درمان حقیقی یا همان شفا Healing در مکاتب و روشهای مدعی کل-نگری" تاکید شده است. - همچنین برای نمونه، پیشنهاد استفاده از معیار توان زیستی و شاخصهای کل-نگرانه به جای شاخصهای جزءنگرانه در آزمودن ادعای شفادهی در آنچه "فرادرمانی Faradarmani"، در چارچوب موسوم به عرفان حلقه Erfan Halgheh خوانده شده و در واقع "نوعی شبه درمان یا درمان کاذب Pseudo-medicine با ادعای کل-نگری" میباشد در چارچوب انجام آزمایشاتی ساده و کم-هزینه بر روی مدل‌های حیوانی مطرح گشته است.

واژه های کلیدی: طب کل نگر Holistic Medicine، طب تلفیقی Integrative Medicine، طب مکمل و جایگزین Complementary and Alternative Medicine، فرادرمانی Faradarmani، عرفان حلقه Erfan Halgheh، پزشکی کاذب Pseudo-medicine Pseudomedicine، انرژی پزشکی Energy Medicine، انرژی درمانی Energy Healing، علم کاذب شبه علم Pseudo-science Pseudoscience، توان زیستی توان حیاتی Vitality، معیار طلایی Golden Criterion، شفا Healing، شای SHY، ریکی Reiki، سلامت و علوم پزشکی Health and Medical Sciences